

NAPREJ

Glasiló Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 12 Din, za inozemstvo 22 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštine proste.

Konkurenčna tekma — rešiteljev delavstva.

V nobenem času pred vojno nismo opazili toliko apostolov, ki bi bili tako vneto oznanjevali razredni boj delavstva napram kapitalu kakor ravno sedaj v vojni dobi.

Če natančneje zasledujemo ta pojav, pridemo do zaključka, da je bila predvojna doba proti današnji kot »noč in dan«. Življensko vprašanje delavca ni toliko prišlo v poštev. Kapitalizem si je v teku zadnjih desetletij nagromadil sicer velike dobičke, a moderna industrija in moderna proizvodnja življenskih potrebščin sta na polnili svetovni trg. A vso produkcijo je držal kapitalizem trdo v svojih krempljih; in čimboli so se zaloge množile tem več je bilo ponujevalcev. Vsled tega je bil kapitalizem primoran, da konkurira s tujim kapitalom, to se pravi, moral je svoje produkte cenejšo prodajati. Na podlagi teh okolščin se je tudi delavec lažje preživljal navzlic nizki plači, ki jo je prejemal od kapitalista.

V glavnem se je takrat sukal razredni boj delavstva samo za skrajšanje delavnega časa in socialne zakonodaje. V teh bojih smo opazili, da so bili edini apostoli, ki so se postavili na čelo razrednega boja za delavske interese, možje socialističnega mišljenja, ki so prihajali direktno iz delavskih vrst. Ti možje so se neustrašeno vrgli v boj na čelu armade izkoriščanih ne strašeč se preganjanja in celo ne smrti. Takšen je bil razredni boj do svetovne vojne. Med svetovno vojno se je razredni boj skoraj popolnoma zadržal vsled militarističnih sil. Pa vendar

je še med delavstvom tlela iskra razredne zavednosti, ki je čim dalje je vojna trajala, tem bolj vzplamtevala, dokler ni prišlo usodepolno leto 1917.—18., ko se je ta iskra spremenila v pravo revolucionarno gibanje vseh, od vojne prizadetih narodov. Naenkrat je bil zlomljen obroč militarizma, ki je dotlej davil vse narode.

Za svet je sedaj nastala nova doba. Narodi in države so se na novo grupirale. Vse se je trudilo, da iz tega svetovnega poloma največ reši, da si na ta način zagigura svojo bodočnost. Proletariat je stal takrat pred novo odločilno etapo; mase ljudstva so bile izrevolucionirane vsled vojni ran. Treba je bilo prave orientacije.

Kapitalizem je bil v tej dobi takorekoč designiran; a vendar se je še zavedal svojih interesov in svojega obstoja. Čakal je samo na razvoju delavskega gibanja, se iačil in prežal na trenotek, ko mu bo zopet dana prilika, da se vrže na delavski pokret in si ga zopet zasuznji. V državah, kjer je proletariat povolno kulturno izobražen, se kapitalizmu ni to posrečilo: ampak nastopa še danes ofenzivno. Vse drugače pa se godi proletariatu v državah, kjer stoji na nizki stopnji izobrazbe in razredne zavednosti. V teh se je zopet utaboril kapitalizem na trdno skalo, iz katere pošilja smrtno udarce proletarskemu razvoju. Med te zadnje spada tudi naš jugoslovanski delavski pokret. Mi smo opazili takoj po prevratu, da je naše delavstvo bilo še prenezavedno, da bi si začrtalo smernice na podlagi katerih bi

bilo zmožno ustvariti si delavski pokret takšen, ki bi popolnoma odgovarjal delavskim interesom; in ki bi ga nobeno kapitalistično nasilstvo ne moglo streti. Glavna krivda leži v dejstvu, da nam je manjkalo pravih mož, s pravo proletarsko zavednostjo preizkušenih v vseh ozirih na polju razrednega boja. Vsled tega in vsled nezavednosti delavstva samega, so se postavili na čelo našega delavskega gibanja ljudje, ki so še malo poprej sodelovali pri meščanskih strankah ali pa sedeli v šolskih klopih, ne vedoč, kam bodo ob svojem času usmerili svoje bodoče delovanje.

Da se delavski pokret pod takimi pogoji ni mogel razviti, je samo ob sebi umevno. Kako bridko se je vse to maščevalo nad delavstvom, je razvidno iz dejstva, da so takoj pozabili na geslo »vsi za enega, eden za vse«, ko je šlo za zasebne interese: zavzeli so načelo »vsak zase«, a za vzdrževanje tega samega sebe, so začeli trgati meso na telesu delavskega pokreta. In to telo v svoji nezavednosti ni zapazilo smrtno nevarnosti, ki mu preti od te strani. Ono se je vdalo kužnim boleznim in je — podleglo. In danes, ko leži ogromna moč proletarskih sil pod nogami ošabnega kapitalizma in njegove sestre reakcije vstajajo zopet brezštevni apostoli razrednega boja v vseh mogočih barvah z najlepše pobarvanimi marksističnimi, moskovskimi, krščanskimi in narodnimi programi ter hočejo na podlagi teh rešiti delavni razred.

Ti apostoli si zopet danes podajajo roke pod krinko enotne fronte proletariata, v raznih koalicijah obljubljajo delav-

Iz dnevnika

† Josipa Cvelbarja.

(Dalje.)

18. avgusta 1915.

Iz karte Liči.

Danes je silno velik praznik, bili smo pri maši — prvič pri vojaki — in imamo dienstfrei — v meni ni nič prazničnega. Ves dan mi je tako čudno, tako kakor v temi ob mrtvaškem odru.

Tako je v meni nekaj mučnega, nekaj temnega — zdaj zdaj neha biti srce. Joi meni, mojega razkošja!

Joi!

21. avgusta 1915.

V večerni uri.

Tako malo je treba človeku do veselja, do razkošja: drobna karta, ki ni na njej poleg naslova in cenzurnega pečata nič kakor par besed, pozdrav in podpis, pa pripravi duši celo svatbo! Ah, tako malo, strneš brez napora žico in že zakroži po vsem svetu silen veletok moči in življenja.

Ali žica je večji del nestrjena in čaka. Mira.

Koleginja, nič drugega, ki živi tam doli; edina med nami vsemi, ki smo šli osem let z njo po isti poti k cilju, gre danes k njemu. Mira, srečna! Jaz grem tudi, bratje.

Druga:

»Po Dolenjskem že pojejo vincerli črn bel in jaz jih slišim na trtah svoje kaplanije vsak dan. Lepo službo sem dobil v lepi Šmarjeti, ki je med Dolenjskimi farami kot roža med rožami.«

Človeku se razlije pred dušo celo neskončno morje spominov iz dežele solnca in barv, kakor ptice vstajajo iz sinjih dali, vedno več in več jih je, človeku je, kakor ko gleda ptice, ki prihajajo in gredo, pa ne ve kam.

Dolenjska, stokrat blagoslovljena, stokrat poljubljena, ti si kakor plavooka tamdoli; kako lahko živiš brez mene, ko mrem jaz koprnenja za tabo! Naj poginem kakor pes z zadnjim mislijo nate, med milijoni rož, ki cveto tebi ne usahne tudi ena ne, od koprnenja po meni!

Šel sem v vsej nerodni opremi po drevoredu, ki ga opominja poletje na jesen — v vsej opremi, sem rekel, in s teškim srcem.

Dve dami sta se vlekli za roki, kakor da sta mladi, obe grdi; ena je bila podobna šimpanzu, druga pa bolj psu.

Njuni krasni hčeri sta igrali tenis.

Plavooka!

Ali doživim še dvajset, petindvajset let?

Jabolko, ki ostane na drevesu, ko je že dozorelo, se nagubanči in posuši. Mene strese, če le pomislim na tak sad. Spomladi pade z drevesa samo od sebe, ker se razpoči nov cvet tam, pade svinji pred rilec, Svinia poduha, pa ji smrdi in ga plohodi z nečednimi parklji.

Jaz že danes komaj verujem v tisti neverjetni konec.

Pride fant, pobere jabolko z velikim veseljem in ga vzame sabo ker je to tisto jabolko, ki je lansko spomlad tako lepo zvelo — z dopadanjem je gledal tisti cvet, — čez lansko polletje zorilo — v srce ga je veselilo zorenje — v jeseni ta-

stvu zopet raj na zemlji, popolnoma pozabivši na predčerašnji dan, ko so eni pustili streljati na delavstvo in samega krščanskega usmiljenja, a drugi so iz samega narodnega sočustva pomagali pri udeleževanju reakcionarnih zakonov v korist buržoazije; in zopet tretji, ki so se v svoji preveliki navdušenosti za moskovski diktat tako daleč spozabili, da so zamenjali razredni boj proletariata proti kapitalu — za boj proletariata proti proletariatu, ki ga vodijo z najgršimi sredstvi, ki so jim na razpolago! Ti hočejo sedaj delavstvo večinoma s tem odrešiti da ustvarjajo mučenike, rekoč: reakcija pridi in zadavi me, in s tem bo delavski pokret odrešen!

Takšni so ti sedanjí odrešitelji delavstva, pokazani v pravi luči; oni vodijo naš delavski pokret, sklicujoč se na najčistejši marksizem kakor pobeljeni grobovi.

»Enotna fronta!« vpijejo ti ljudje; ja, enotna fronta pa jim je le na ustih; v srcu se je pa boje; zakaj, če bi se delavstvo zdramilo in si res ustvarilo enotno fronto razrednega boja na pravih marksovih načelih, potem bi ti apostoli takoi zopet odleteli v meščanske tabore kot lakaji kapitalizma. Delavski pokret pa mora potem dati iz svoje srede ljudi, ki bodo stopili na krmilo novega delavskega pokreta neustrašeno, kakor so to storili naši predniki.

Zato pa je potrebna delavstvu predvsem izobrazba in razredna zavednost. To izobrazbo pa bo dobilo delavstvo le takrat, kadar se bo organiziralo v vrstah mednarodnega proletariata na socialistični podlagi.

Rudar.

Politične vesti.

+ Naš demokratizem je pa res še v povojih, če čitamo take strašne obsodbe, kakršno je v včerajšnjem uvodniku »Napreja« napisal sodrug ravnatelj Albin Lajovic. Spor ima z vodstvom učiteljske organizacije (UJU), pa mu je to vodstvo hotelo zamašiti usta, češ, člani so mu dali svoje zaupanje. Nato vprašuje s. Lajovic: Kakšno zaupanje in kako? Glasovanje je javno, vpriče voditeljev, članov višjega šolskega sveta itd.! Uvede naj se tajno in direktno glasovanje, pa bo popolnoma umolknil s svojo kritiko, če do-

ko lepo dozorelo — že takrat ga je hotel dobiti, pa ni bilo moči do njega.

Kdo veruje tej basni? Niti jaz ne več.

22. avgusta 1915.

Tili.

Nedelja je in večeri se. Nebo je vse zaprto in žalostno, da bi ne maral pogledati skozi okno. Nad gradom je čuti silen krik — to so vrane, ki lete vsak večer tod mimo. Vse ozračje smrdi po mrtvaščini.

Ta teden ne vem, kaj mi je; ne morem se razbrati, ne morem jasno izpregledati; v glavi in srcu mi je kakor idiotu. Kaj bi dal, da bi prišla, vsaj za eno uro, vsaj enkrat odkod ena draga duša izpod solnca, z veseljem, toda čeprav ne z iskrenostjo v srcu, da bi mi dala roko, da bi rekla — to se pravi: nič ti ni treba reči, ker je blasfemija vse, kar reče človek, ko mu je srce polno — da bi me pogledala tako da bi videl, da je še kdo na svetu poleg mene, da bi mi ne bilo, kakor da ni žive duše nikjer. O saj je ni!

Mene je sram. Duša, zatisni oči!

Priznam, da sem tako slab, da ne morem molčati. Tako ozka so ena sama prsa za toliko gorja.

bi vodstvo zaupnico vsaj od polovice članov, še manj, vsaj od 45% članov... Res čuden demokratizem, če je treba pri učiteljski organizaciji na tak način zahtevati tajnega glasovanja v 20. stoletju. Delavci so imeli to že v 19. Ali učitelstvo niti toliko poguma nima, da bi od svojih »višjih tovarišev« zahtevalo, da se izpremene pravila času primerno, če tega »99. nadgospodje višji tovariši« sami ne uvidijo? Res lep demokratizem imamo na Slovenskem! Potem se ne čudimo več, če vidimo učitelje kandidirati na lažidemokratski listi!

+ Gospodje demokrati se med seboj prav silno lasajo. »Jutrovi« mladini in »Narodovi« starini, oboji hočejo dokazati, da je pri njih načelnost in programatičnost, dokazujejo jo pa oboji samo s tem, da kažejo, kako vsega tega pri nasprotnikih ni. — Socialisti smo imeli tudi spore, a pri teh se je naše delavstvo naučilo nekaj o načelnostih, nekaj o programatičnosti in nekaj tudi o vsebinj načel in programa, o socializmu. Zapustilo je tiste, ki so delali samo negativno. Pristaši demokratov bodo morali zapustiti obe struji, če bosta delali obe samo negativno. — Priporočamo tisti izmed obeh, ki misli, da je pametnejša, naj preide na pozitivno stran in naj začne obdelavati svoj program! Tudi mi bi že radi kaj zvedeli o demokratizmu in obljubljam, da bomo z vso silo pomagali tisti struji, ki bo — četudi kapitalisti sploh ne morejo biti demokrati, vsaj pokazali svojim pristašem, kaj je demokratizem.

+ Ker nam primanjkuje denarja, naj nam »Slov. Narod« oprostí, če ga primemo za besedo, ki jo je napisal 4. t. m. V polemiki proti »Jutru«, izjavlja (ne doslovno, a vsebina je taka): »Stavimo 10 : 1, da bodo imeli socialisti pri letošnjih občinskih volitvah manj glasov nego pri lanskih.« Upamo, da »Slov. Narod« tega zaslužka ne privošči samo »Jutru« in da bo v prihodnji številki objavil svoje soglasje v obliki, ki bo veljavna brez nadaljnjih formalnosti — priče so vsa javnost. Enota naj bo 1000 Din (če hoče tudi več lahko, samo naj izvoli povedati koliko!), izplača naj se teden dni po uradni objavi izida volitev, mi poklanjamo dobiček tiskovnemu skladu »Napreja«, »Slov. Narod« naj pa tudi izjavi, ko-

Mislí si kamen, ki leti in ga ne more nič ustaviti. Kdaj se razleti?

To uro ne verujem, da bi še kdaj zasačil veselo misel v svoji duši.

Ne bodi mi huda.

Adijo.

24. avgusta 1915.

Noč polna mesečnega razkošja.

Človek sloni na ozidju v ozki grajski lini. Srebrna mesečna svetloba ga hipnotizira.

Tam dolí, tam za gorami pod mesecem je dežela, kjer pojo črički pod noč. Iz Dolenjskega je vstal mesec.

Odkod gre pač to lahko čustvo v dušo?

Spomni se, da nima duše svoje.

Tam dolí živijo ljudje, tam je Tili, Liči, Tinka in ona, ki mu je v duši najprej pred vsemi, na ustnici najzadnja. Tili in Liči gresta po visokem drevoredu pred kloštrom in ima je tudi lahko v tej razkošni noči! Ona beži preko vrta v drugo hišo in gredoč jo objame ves čar gleda in vzdihne.

Oh, lepo je zreti na isto točko s tako zavestjo v duši.

(Dalje prih.)

ga misli in upa podpreti, če zmaga njegov — up.

+ Gospod škof bo baje volil listo »Jugoslovanske zajednice«, ki jo podpisira »Slov. Narod« in g. dr. Tavčar st. To pa zato, ker se je ta zavzel za katoliško vero, ko so je socialisti napadali, dočim so klerikalci popolnoma odrekli in se zvezali z najhujšim sovražnikom sv. vere, s komunisti. Ne vemo, če je ta vest popolnoma resnična, verjetna se nam pa zdi. — Še bolj verjetna je pa vest, ki smo jo prejeli od neke druge, čeprav manj verodostojne strani. Da bodo namreč komunisti glasovali za — Jutrovske mladine. Pravijo, da je najboljša, če zmagajo mladini, ti znajo najbolj uničevati ljudsko blagostanje, z njihovo pomočjo bo še najprej nastopila ruska lakota, ki bo dala vso moč komunistom v roke po reku »što gore, to bolje«. Potemtakem je lahko mogoče, da zmagajo mladini, ker je komunistov več nego škofov.

+ Vlada je na predlog g. Pašića sklenila, da ne bo podala ostavke, temveč da bo stopila pred parlament z deklaracijo, da mora »končati še najnujnejše posle«. Med te »najnujnejše posle« spada v prvi vrsti uradniški zakon, o katerega reakcionarnosti smo že poročali, zakon o vojni odškodnini, invalidski zakon, zakon o kreditu za oboroževanje itd. G. Pašić je dejal, naj kar vladni klubi določijo kandidate, če se jim hoče rekonstrukcije vlade. Kakor je znano, dobivajo tudi bivši ministri mastne plače, zato pa je tudi razumljivo, zakaj imamo vsak mesec nove ministrske kandidate. O Jugoslaviji, blažena dežela, kjer se cedi med in mleko! Ljudstvo, ali še vedno nisi spregledalo?

+ Vojni minister general Vašić je odstopil, »ker mu ministrski svet ni odobril zahtevanih kreditov«. Na posebni ministrski seji je poročal g. Pašić o svojem razgovoru z generalom Petrom Pešićem, ki ga je ministrski svet kolí nato imenoval za vojnega ministra. Povdarjamo, da je naše vojno ministrstvo tisto ministrstvo, ki dobiva največ kreditov na razpolago. O tem škandaloznem ministrstvu smo že pred meseci poročali v posebnem članku. Dejstvo je namreč, da daje naša država v primeri s sosednjimi državami, ki so velesile, dvakrat več za vojaštvo. Skrajni čas je že da razpiše gospoda volitve, pri katerih naj ljudstvo odloči, je li še vedno za obstoječi režim oziroma proti njemu. Ne motimo se, če zapišemo, da je dobilo vojno ministrstvo samo letos že okoli 7 milijard na razpolago. Kako pa je s prosvetnim ministrstvom? O, za to pa ni denarja. In tako se je že zgodilo, da so ukinitili že več ljudskih šol in okoli Novega leta upajo, če smo dovolj poučeni, ukiniti tudi ljubljansko vseučilišče. Visokošolska mladina, kje si? Mar tudi ti spiš?

+ Finančni odbor je sklenil povišati orožnikom s 1. oktobrom t. l. draginiske doklade, in sicer: 1. Orožnikom v severni Srbiji, Vojvodini, na Hrvaškem in v Slavoniji (brez Like in Primorja), v Bosni in Hercegovini od 400—500 dinarjev. 2. Orožnikom v Belgradu in v južni Srbiji od 500—650 dinarjev. 3. Orožnikom v Sloveniji Liki in v Primorju od 400—600 dinarjev. 4. Orožnikom v Dalmaciji od 450—650 dinarjev in 5. orožnikom v Črni gori od 500—700 dinarjev.

+ V Albaniji je že zopet izbruhnila revolucija. Vlada je pobegnila proti Valoni.

+ Rumunija se ne bo udeležila konference o reparacijah, ki se bo vršila med

Rusijo in sosednimi državami v Moskvi, to pa zaradi tega, ker se Rusija noče odreči Besarabiji in ker noče vrniti Rumuniji denarja, ki je bil za časa svetovne naložen v državni banki v Moskvi. Rumunski časopisi pišejo na dolgo in široko o tozadevni izjavi rumunskega zunanega ministra Duca.

+ **Na Grškem** je pozvala državna komisija bivšega kralja Konstantina, naj se javi preiskovalni komisiji, ki ga bo sodila zaradi grških porazov v Mali Aziji. Kralj Konstantin se najbrže ne bo odzval temu povabilu, zato pa ga bo sodilo izredno vojno sodišče v njegovi odsotnosti. Take obsodbe so seveda zelo smešne. Kajti z obsodbo oseb se ne bo spremenil naravnost obupen položaj grškega ljudstva, pač pa se bo spremenil z obsodbo kapitalističnega režima, ki je na Grškem še vedno v veljavi v kljub številnim udarcem ki jih je doživel v zadnjem času grški narod.

+ **V Švici** so dobili socialisti pri volitvah v narodni svet 43 mandatov. Pred temi volitvami so jih imeli samo 38.

+ **Na Poljskem** divja najhujši volilni boj. Tako poročajo poljski časopisi, da so vdrli nacionalisti v uredništvo »Kuriera Poranneya« ter razrušili vse prostore. Porezali so tudi telefonske žice in s tem onemogočili alarmiranje policije. Nacionalisti so s tem svojim činom maščevali urednika nacionalističnega lista »Reczki pospolite«, g. Nowaczynskega, ki je odnesel z nekega pretepa obvezano glavo. Kakor je splošno znano, vlada na Poljskem najhujša reakcija, ki si jo sploh moremo predstavljati.

+ **Prva seja novoizvoljenega poljskega parlamenta** se bo vršila že 21. t. m., prva seja senata pa 28. t. m. Po tej seji se bo vršila skupna seja parlamenta in senata ki bo izvolila predsednika poljske republike.

Dnevne vesti.

Upokojenci pozor! Opozarjamo vas na sestank, kateri se bo vršil v nedeljo, dne 5. novembra 1922, ob 2. popoldne v upravništvu »Upokojenca«. Važno! Pridite vsi! — Načelstvo »Konzorcija upokojenecv«.

Specialist za ženske bolezni in porodništvo dr. Benjamin I p a v i c v Mariboru, Zgornja Gosposka ulica šte. 46, zopet ordinira.

Pojasnilo o naročenih in plačanih kartah. Vsled razpisa predsedništva deželne vlade za Slovenijo z dne 16. novembra 1920, šte. 12.350 je ravnateljstvo naročilo 340 kart za profesorje in dijake dne 2. decembra 1920 ter obenem nakazalo znesek 2108 K na predsedništvo deželne vlade. Dne 5. maja 1921 je ravnateljstvo prosilo, naj se karte dopoljšjejo do konca šolskega leta. Dne 21. septembra 1921 priporočena vloga na predsedništvo pokrajinske uprave v Ljubljani, dne 28. marca 1922 na g. pokrajinskega namestnika ministra Hribarja istotako priporočeno. Na nobeno teh vlog ravnateljstvo ni dobilo odgovora. Ker dijaki povprašujejo po kartah in ker odhajam iz Ptuja, zato smatram za svojo dolžnost, da obvestim starše in dijake o stanju te zadeve, da ne bodo krivili profesorja, ki je zbiral denar za karte, ali mene. — Fran Vajda, dosedanji ravnatelj državne realne gimnazije v Ptuju.

V selu Podgradu v Bosutu je hotel seljak Josip Flaniak okopati tri konje svojega sosedu Ivana Marjanovića. S konji je vozil goste z godovanja, pa je zapeljal

voz proti reki. Konji pa so zašli pregloboko v vodo. Josip Flaniak jim je hotel priti na pomoč, toda je ravnotako zašel v pregloboko vodo ter se utopil s konji vred. Gosti, ki so stali na bregu, mu niso mogli pomagati, ker ni bilo v bližini nobenega čolna, v deročo reko pa se tudi nihče ni upal. Pokojnik je zapustil ženo in šest nepreskrbljenih otrok.

V Črni gori so povzročili oblaki, ki so se utrgali, silne povodni. Razlilo se je več rek, razlilo se je tudi Skadrsko jezero.

Iz Carigrada se bo v kratkem preselilo v Jugoslavijo 5000 Rusov. Naša vlada je namreč mnenja, da jih živi še premalo v naši državi.

V Pragi zboruje te dni kongres ruskih dijakov — emigrantov, katerega se udeležujejo tudi zastopniki raznih dijaških organizacij v Evropi. Kongres se bavi z gmotnim vprašanjem ruskih dijakov v inoemstvu ter z organizacijo ruskega šolstva v pregnanstvu.

Ukinjenje odborov za devize in valute. Odbor za devize in valute pri podružnici Narodne banke v Ljubljani je preiel na predstavo objavljeno v našem časopisju glede ukinitve odborov radi zlorab, od pomočnika finančnega ministra g. Dušana Plavšiča to-le brzojavno obvestilo: »To ministrstvo ni dobilo nobenih konkretnih pritožb zoper poslovanje poedinih odborov in tudi ni sklenjen zakon o razpustu ter odborov. Vprašanje bodoče ureditve odborov se bo rešilo z novim pravilnikom, o katerem se bo pred izdajo razpravljalo s pridobitvenimi krogi.«

Izpremembe voznega reda. Od 5. novembra t. l. dalje bo izostal na progi Ljubljana glavni kolodvor — Maribor gl. kol. dosedanji potni vlak št. 42, ki odhaja iz Ljubljane gl. kol. ob 5.40. Namesto tega pa bo vozil na isti progi vlak št. 42/a z odhodom iz Ljubljane gl. kol. že ob 5.24, odhod iz Zid. mosta ob 7.04, iz Celja ob 7.48, prihod v Maribor ob 9.33. Nadalje se bo spremenil vozni red z istim dnevom na lokalni progi Ljubljana - Vrhnika v toliko, da bo odhajal jutranji mešani vlak 1432, 27 minut pozneje iz Vrhnike. Na progi Slov. Bistrica - Slov. Bistrica mesto, izostaneta z istim dnevom meš. vlaka 1133 z odhodom Slov. Bistrica mesto ob 9.10, 1135 z odh. ob 12. In v obratni smeri 1134 z odhodom Slov. Bistrica mesto ob 8.40, 1138 z odh. ob 14.20, namesto teh pa bodo vozili vlaki št. 1133/a z odhodom iz Slov. Bistrice mesto ob 9, 1135/a z odhodom ob 11.45, v obratni smeri pa mešani vlak št. 1134/a bo odhajal iz Slov. Bistrice mesto ob 8.25 in 1138/b iz Slov. Bistrice mesto ob 14.50.

Ljubljana.

»CANKARJEVI HLAPCI«

in naše uradništvo, posebno učiteljstvo.

Tako se glasi naslov predavanja glavnega urednika »Napreja« **Zvonimira Bernota**, ki se bo vršilo v soboto, 4. novembra ob 20. uri v veliki dvorani »Mestnega doma« v Ljubljani.

Po predavanju ima vsak pravico na vprašanje ali tudi daljši govor, vendar ne nad 10 minut.

Vstopnina: sedež 3 Din, stojišča 1 Din.

Vsi člani ljubljanske »Svobode« naj se izrednega občnega zbora v sredo gotovo udeležje polnoštevilno.

Marionetno gledališče. V nedeljo, dne 5. novembra: »Zakleti kalif«; »Preizkušnja«. — Predstave se vrše ob 15. in 18. uri. Predprodaja vstopnic se vrši pri blagajni v »Mestnem domu« vsako soboto od 15.—17. in nedeljo od 10.—12 ure.

Komercialni večerni tečaj na trgovski akademiji v Ljubljani. Začetek predavanj se bode objavil potom dnevnih listov. — Ravnateljstvo.

»Zveza godbenikov za Slovenijo« v Ljubljani priredi v petek, dne 10. novem-

bra t. l. v veliki dvorani hotela »Union« I. veliki simfonični koncert pod vodstvom kapelnika kr. Narodnega gledališča gosp. Lovro Matačiča. Pri koncertu sodeluje pomnožen orkester. Začetek koncerta je točno ob 8. zvečer. Na programu so: Smetana: overtura iz opere »Poljub«; Wagner: Smrt Siegfrieda iz muzikalne drame »Götterdämmerung«; Čajkovskij: fantastična overtura »Romeo in Julija« ter Bruckner: III. simfonija v D-molu. Predprodaja vstopnic se bode vršila od sobote naprej v pisarni »Glasbene Matice«, Gosposka ulica 8. Dejstvo, da sodeluje operni orkester in dirigira g. Matačič nam jamči, da bode koncert na umetniškem višku.

V Ljubljani se je dne 24. sept. 1922 vršil ustanovni občni zbor »Zveze godbenikov za Slovenijo«, s sedežem v Ljubljani. Cilj te Zveze je prvič organizirati brez izieme vse poklicne muzike v Sloveniji in sicer v posameznih sekcijah za: gledališke in simfonične orkestre, za salonske kapele, za glasbene učitelje itd.; drugič pa je njen namen pospeševati glasbeno kulturo s prirejanjem koncertov in raznih glasbenih večerov, kakor tudi predavanj itd. Priprave za ustanovitev raznih pododborov v vseh večjih krajih Slovenije so v polnem teku. Organizacija stopi v stike z enakimi udruženji Hrvatske in Srbije ter v svetovno federacijo. Kot redni člani te Zveze morejo biti le godbeniki in glasbeniki po poklicu, vsi ljubitelji glasbene umetnosti, pa zamorejo to kulturno tako pomembno organizacijo podpirati s tem da pristopijo kot podporni člani k Zvezi. Vse prijave in dopise je začasno pošiljati na tajnika »Zveze godbenikov za Slovenijo« Ivan Bajda, Ljubljana, kr. operno gledališče.

iz strok. gibanja.

Kongres brivskih in lasničarskih pomočnikov. Savez brivskih delavcev v Belgradu naznanja vsem podružnicam in pododborom pokrajinskih zvez v Ljubljani, Zagrebu, Sarajevu in Belgradu, da se bo vršil dne 29. in 30. novembra 1922 v Brodu na Savi ujedinevalni kongres s sledečim dnevnim redom: 1. otvoritev kongresa in volitev funkcionarjev; 2. določitev dnevnega reda; 3. poročila pokrajinskih zvez; 4. ujedinenje; 5. dopolnitev zveznih pravil; 6. volitev centralne uprave; 7. orientacija saveza; 8. volitev delegatov za sindikalni kongres; 9. slučajnosti. — Vabljenje so vse podružnice, da takoj skličejo sestanke z gornjim dnevnim redom. — Uprava Saveza.

= **Vrednost denarja.** 1 dolar velja 61 Din, 1 frank 4.22 Din, 1 lira 2.63 Din, 1 češka krona 1.99 Din, 100 avstrijskih kron 8 par, 100 nemških mark 1.09 Din. V Curihu velja 100 naših kron 2.20 švicarskih frankov.

= **V Dalmaciji** prodajajo grozdje od 7—8 K kilogram. O izborni vinski letini poročajo iz vseh držav v srednji Evropi.

= **Nemška marka** strahovito pada. Banke vrše s težavo svoje posle. Tečaj inozemskih valut in deviz se nebrestando izpreminjajo. Na borzah je opaziti mrzlično poslovanje.

= **Sovietska vlada** je otvorila v Baku veliki seim. Do svetovne vojne je imel ta seim silen pomen ne samo za Rusijo, temveč za vso Evropo, Baku je namreč važno križišče cest in železnic na vse strani sveta. Ta seim je prvi po svetovni vojni. Obiskovalcev je imel že sedaj več kakor pa zadnjikrat pred svetovno vojno.

Dopisi.

Dobrava pri Bledu. Pišejo nam: V 234. številki »Napreju« od 17. oktobra t. l. pod napisom »Gorje« nam dopisnik opisuje nesrečo sohr. Fil. Klemenčiča. Ker pa dopisnik gotovo ni bil dovolj poučen o stvari, moramo povedati, da je bil ponesrečenec obvezan z dobro bombaževo obvezo, ne s papirnato. Znano pa je, da v naši tovarni ni vse v redu. Ker se zavedamo, da se čez noč ne da vse spreobrniti, si bomo vendar priborili vse, česar do danes še nimamo. Tudi za bombaževe obveze smo se morali boriti. Kličemo pa vsem sotrpinom: Zavedajmo se vsi razrednega boja, da bomo dosegli cilj, kamor nas vodi boj naših razredno zavednih organizacij.

Zabukovca pri Grižah. Da ne ostanemo dolžni odgovora zadnji številki »Delavskih Novic« in da pojasnimo dotičnemu dopisniku ter njegovim tovarišem članek »Držav. prem. Zabukovca« izjavljamo sledeče: Omenjeni nas napada ter pravi, da bi bilo dobro prekontrolirati vinarsko in gradbeno blagajno rudarjev v Zabukovci, ki ju vodita seveda

dva delavska zaupnika, ki vse naše nezavedneže (neodvisneže) zelo v oči bodeta. Torej k stvari: Vinarska blagajna je v najlepšem redu ter jo vsak mesec pregleda za to postavljeni preglednik, godbena pa že davno več ne obstoja, kar gotovo čuti vsak na svojem plačilnem listu. Za vse izdatke so na razpolago lastnoročno podpisana potrdila; ob koncu leta lahko vsak pregleda bilanco v čakalnici, kakor vsako leto. Dopisniku članka pa svetujemo, da si naj rajši kruha kupi za oni denar, ki ga potroši za blatenje zaupnikov. Svetujemo mu tudi, da naj se ne drži kakor kak krivoprisežnik, kadar sreča kakega zaupnika, ampak naj postavi srce na pravo mesto, stopi pred njega odkrito in pove, česa mu manjka in o čem rabi pojasniti. Mi smo zmiraj vsakemu vsi na razpolago! Ne trpimo pa zahrbtnosti! Kar se pa tiče Brateca, pa povemo odkrito, da se še od daleč ne more primerjati Kristanu. Preyzel je le vaš komunistični sistem, sicer se samo on še toliko zaveda, da čita res delavske časopise in je bil po obratu nastavljen za paznika. Vi pa, če se spomnite malo nazaj v leto 20., ste si hoteli razdeliti med

seboj vsa pisarniška in pazniška mesta, pa baje še celo komisarjevo vilo. Žal, da ste klicali »živio diktatura proletariata«, priključili pa ste diktaturo buržoazije. Škandal! Podpišite se tudi vi, kakor mi! Fr. Judec, Fr. Tratar.

Velenje. Sredi meseca julija t. l. je bila pri nas komisija, da ugotovi, koliko resnice je bilo na tem, kar je sohr. Martinšek očital v »Napreju« od 8. februarja t. l. gg. Čučku in Spičku. Nad 30 prič je bilo na razpolago, komisija pa jih je samo polovico zaslišala, ker je takoj lahko ugotovila, da je doprinešen dokaz resnice. Mislili smo, da je stvar s tem rešena, pa smo se motili. G. Spička je imel nekaj časa nekoliko strahu, ko je pa videl, da se mu nič ne zgodi, si je še par glav živine nakupil in pasel kar deset glav živine okoli rudnika. Zdi se nam, kakor bi hotel reči, da naj ga Martinšek le pogleda, več ima ko prej, državno službo ima, Martinšek je pa brez kruha. Naši poslanci naj bi se za to zadevo pobrigali.

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.
Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).
Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Casu primerno znižane cene vina v gostilni za 4 K, čez ulico pa za 6 K pri litru v Krsnikovi (Novi) ulici 5.
Dobro vino in točna postrežba se sama hvali!

Oglje

bukovo vedno v zalogi
v vsaki množini nudi najugodnej
H. Skala, Ljubljana,
Emonska cesta 10,
Mirje 4.

Priložnost

cenega nakupa, zajamčeno čisto **vo nega ševjoča**, pripraven za moške obleke, damske kostume in plašče. . . .

Izvanredna cena mtr. po K 450.—.

Veletrgovina J. C. Mayer, Ljubljana.

„RUDNIK TRBOVLJE“

sprejme takoj v delo

enega kleparskega predelavca,
enega kovaškega predelavca
in dva strugarja.

Reflektira se samo na prvovrstne moči, neoženjene in z dolgoletno prakso.

Razno perilo

za dame, gospode in deco
priporoča tvrdka

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Gosposvetska cesta 2.
Šivalni stroji Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. - Ustanovljena leta 1867.

Vezenje poučuje brezplačno.
Pisalni stroji „Adler“.

Ceniki zastoj in franko.
Kolesa iz prvih tovaren.

Dürkopp, Styria, Waffnenrad.
Začasno znižane cene!

PERILO

za dame, gospode in deco,
oprema za novorojenčke
najceneje pri:

**A. ŠINKOVIC nasl.
K. SOSS,**
Ljubljana, Mestni trg 19.

KOLESA

Vam prenovi in strokovno shrani

preko zime

ob malenkostni pristojbini
tvrdka J. Gorec
Gosposvetska cesta 14.

Pridobivajte naročnike!

Z ozirom na dviganje naše valute je tovarna

Peter Kozina & Komp.

dokler zaloga traja

cene čevljev znatno

znižala.

Prodaja na debelo in drobno.

Ljubljana, Breg št. 20.